

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра клінічної лабораторної діагностики
Навчальний рік 2020-2021

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«ЦИТОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА»

(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент Нормативний

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація «Лабораторна діагностика»

Освітньо-професійна програма «Лабораторна діагностика»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 1

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
клінічної лабораторної діагностики

Протокол від
“ 28 ” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

О.І. Залюбовська
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем професійної
підготовки

(назва)

Протокол від
“ 30 ” серпня 2020 року № 1

Голова

В.Д. Марковський
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

Залюбовська О.І. – завідувач кафедри клінічної лабораторної діагностики, д.мед.н., професор

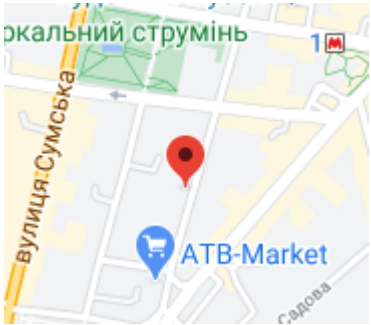
Тюпка Т.І. – професор кафедри клінічної лабораторної діагностики, д.мед.н., професор

Гойденко Н.І. – асистент кафедри клінічної лабораторної діагностики.

Авідзба Ю.Н. – доцент кафедри клінічної лабораторної діагностики, к.ф.н., доцент.

Литвиненко М.І. – доцент кафедри клінічної лабораторної діагностики, к.мед.н., доцент.

Леонтєва Л.В. – асистент кафедри клінічної лабораторної діагностики

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Гойденко Наталія Іванівна
Інформація про викладача	Професійні інтереси: сучасні патогістологічні та цитологічні дослідження. Розвиток патологічної служби України. Профайл викладача: http://31.128.79.157:8083/user/view.php?id=11339&course=798
Контактний тел.	+380679696376
E-mail:	natka.goidenko@gmail.com
Інформація про консультації: <u>очні консультації</u> розклад: місце проведення: <u>он-лайн консультації</u>	вівторок з 13.00 до 15.00 четвер з 15.00 до 17.00 ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України» (м. Харків, Чернишевська 7/9) за попередньою домовленістю, Moodle, Zoom, Googl Meet
Локація	 вул. Чернишевська 7/9

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Опис дисципліни

Курс - I

Конкретний семестр/навчальний рік – осінній, весняний 2020-2021

Обсяг дисципліни: загальна кількість кредитів – 5,5, лекції – 20 годин, практичні заняття – 56 годин, СРС – 89 годин.

Загальна характеристика дисципліни. «Цитологічна діагностика» включає до себе формування професійних знань і навичок щодо принципів відбору біологічного матеріалу, мікроскопії нативних і забарвлених цитологічних препаратів з диференціацією морфології клітин, на основі яких проводиться діагностика патологічних процесів з оформленням результатів досліджень

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: виявлення морфологічних змін клітин, співставляючи їх з нормальними відповідного цитологічного матеріалу при дослідженні пунктатів, мазків-відбитків, зішкрябів, змивів, ексфоліатів, центрофугатів тощо за допомогою яких можна встановити характер патологічного процесу: запальний, дизгормональний, передпухлинний, доброякісний чи злоякісний.

Пререквізити. «Клінічна оцінка лабораторних досліджень» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальності 224 «Технології медичної діагностики та лікування»

Постреквізити. «Система управління якістю лабораторних досліджень» та «Вплив ліків на лабораторні показники».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

1.1 Мета навчальної дисципліни:

- сформувати вміння застосування знань з лабораторної цитології у процесі подальшого навчання та професійній діяльності;
- надати певний обсяг знань та практичних навичок необхідних для подальшої плідної праці в лабораторних установах;
- закласти основи цитологічних методів дослідження тканин, біологічних рідин, знання динаміки морфологічних змін органів і тканин при різних патологічних процесах.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни

- принципи відбору матеріалу для цитологічного дослідження;
- методи цитологічного дослідження;
- морфологічну характеристику клітин нормальної епітеліальної, похідної
- мезенхіми, м'язової та нервової тканин;
- морфологічні зміни клітин при різних патологічних процесах;
- морфологічну характеристику пухлинних клітин;
- патоморфологічну класифікацію пухлин за системою TNM;
- сучасні методи діагностики пухлин;
- норми та правила професійної етики, деонтології, конфіденційності в роботі цитологічної лабораторії;
- діагностичну програму клінічних протоколів надання допомоги хворим зі
- спеціальності «Онкологія»;
- види та ведення медичної документації в цитологічній лабораторії;
- чинні накази та інструктивні листи МОЗ України, обласного Департаменту охорони здоров'я.

1.3 Компетентності та результати навчання згідно з вимогами стандарту

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

– *інтегральна*:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.

– *загальні*:

Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

– спеціальні (фахові, предметні):

Здатність використовувати професійні знання та практичні уміння в проведенні лабораторних досліджень при різних захворюваннях відповідно до клінічних протоколів

Здатність інтерпретувати результати лабораторних досліджень в комплексі всіх показників з діагностичною, лікувальною та прогностичною метою

Здатність проводити диференційну діагностику спадкових захворювань за даними цитогенетичних, біохімічних та молекулярно-генетичних досліджень.

Здатність розпізнавати передракові стани та пухлини за даними цитологічного дослідження

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

Класифікація компетентності за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність				
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.				
Загальні компетентності				
1. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій	Знати: сучасні інформаційні технології; технології обробки текстової та графічної інформації; медичні інформаційні системи	Вміти: використовувати програмні засоби при роботі в комп'ютерних мережах; створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси; працювати в закритих та відкритих інформаційних системах; використовувати отриману інформацію та результати її аналітичної обробки для набуття фахових знань та навичок з певних складових професійної діяльності; застосовувати новітні інформаційні технології в професійній діяльності; працювати з	Накопичення обсягу можливих комунікативних зв'язків з різних аспектів професійної діяльності за допомогою комп'ютерних технологій	Систематизувати інформацію з метою підвищення ефективності праці на основі системного та методологічного підходу до предмету діяльності; підвищувати інформаційну грамотність, поглиблювати знання з практичного застосування інформаційно комп'ютерних технологій в професійній діяльності

		операційними системами і сервісними програмами; працювати з папками (каталогами) і файлами у Windows; набирати, зберігати, редагувати текстову інформацію Microsoft Word		
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
1. Здатність використовувати професійні знання та практичні уміння в проведенні лабораторних досліджень при різних захворюваннях відповідно до клінічних протоколів	Знати: значення лабораторних досліджень для встановлення діагнозу відповідно до діагностичної програми клінічного протоколу	Вміти: працювати з клінічними протоколами; складати і використовувати стандартні операційні процедури (СОП) для конкретних лабораторних досліджень	Використовувати лабораторні інформаційні системи (ЛІС) для оперативної взаємодії з клініцистами	Особиста оцінка результатів досліджень за параметрами точності та достовірності. Відповідальність за дотримання стандартів лабораторних досліджень та клінічних протоколів
2. Здатність інтерпретувати результати лабораторних досліджень в комплексі всіх показників з діагностичною, лікувальною та прогностичною метою	Знати: референсні показники та відхилення від них в патогістологічних, цитологічних, біохімічних, імунологічних, бактеріологічних, медико-генетичних та інших дослідженнях при найрізноманітнішій патології, включаючи спадкову, та вроджені вади розвитку	Вміти: інтерпретувати результати лабораторних досліджень для підтвердження діагнозу, оцінки ефективності лікування, динаміки та прогнозу конкретної патології	Консультувати клініцистів щодо морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнта за результатами лабораторних досліджень	Відповідальність за дотримання регламенту на всіх етапах лабораторного дослідження, дотримання правил професійної етики та деонтології, конфіденційності
3. Здатність проводити диференційну діагностику спадкових захворювань за даними цитогенетичних,	Знати: структуру та функції спадкового апарату клітини; механізми виникнення спадкової патології людини; принципи	Вміти: Оцінювати дані генеалогічного аналізу родини; Проводити специфічні цитогенетичні, біохімічні та молекулярно-	Взаємодіяти з клініцистами та пацієнтами з питань результатів діагностики спадкової патології	Дотримання конфіденційності, етичних принципів та деонтологічних норм у спілкуванні з пацієнтами та

біохімічних та молекулярно-генетичних досліджень.	діагностики хромосомної патології, спадкових порушень метаболізму, генних синдромів, тощо	генетичні дослідження; Інтерпретувати результати специфічних цитогенетичних, біохімічних та молекулярно-генетичних досліджень		їх оточенням
4. Здатність розпізнавати передракові стани та пухлини за даними цитологічного дослідження	Знати: патоморфологічну класифікацію пухлин за системою TNM; морфологічні особливості клітин при різних патологічних станах	Вміти: розпізнавати запальні, передракові захворювання, доброякісні та злоякісні пухлини різних органів і систем, проводити їх диференціальну діагностику за морфологічними змінами в цитологічних препаратах та онкомаркерами; інтерпретувати результати досліджень з відповідним заключенням	Взаємодіяти із закладами охорони здоров'я, медичними громадськими організаціями щодо значення скринінг - тестів для своєчасної діагностики. Здійснювати консультативну взаємодію з клініцистами	Відповідальність за достовірність результатів цитологічного дослідження. Дотримання конфіденційності, етичних принципів та деонтологічних норм у спілкуванні з пацієнтами та їх оточенням

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Застосовувати професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.

ПРН 2. Знаходити рішення у професійній діяльності, мати достатню компетентність в методах самостійних досліджень, бути здатним інтерпретувати їх результати

ПРН 5. Аргументувати висновки та виявляти зв'язки між сучасними концепціями в організації процесу управління на кожному етапі професійної діяльності.

ПРН 8. Надавати консультативну допомогу пов'язану з професійною діяльністю. Виконувати вимоги посадових інструкції, самоудосконалюватись.

ПРН 13. Виконувати та використовувати методики лабораторних досліджень для діагностики захворювань, визначення характеристики тяжкості, періоду та терміну хвороби, прогнозу, контролю за лікуванням та його результатами

ПРН 16. Виконувати точно та якісно лабораторні дослідження, удосконалювати методики їх проведення, забезпечувати якість клінічних лабораторних досліджень, достовірність і єдність результатів та навчати інших

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікативність,
- робота в команді,
- конфлікт-менеджмент
- тайм-менеджмент,
- лідерські навички.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 5,5	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна
Загальна кількість годин - 165	Спеціальність: 224 «Технології медичної підготовки та лікування» ОКР «Магістр» (шифр і назва)	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		2-й
Години для денної форми навчання: аудиторних – 86 самостійної роботи студента - 89	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий магістерський ОПП «Лабораторна діагностика»	Вид контролю: поточний та підсумковий
		Лекції
		20 год.
		Практичні, семінарські
		56 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		89 год.
Індивідуальні завдання		
Вид контролю – диф. залік		

2.1 Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьо го	у тому числі				
л		п	л	ін	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1						
Основні принципи та критерії цитологічної діагностики запального процесу та новоутворень.						
Цитологічна діагностика захворювань внутрішніх органів.						
Тема 1. Основні принципи цитологічної діагностики.	16	2	4	0	0	10
Тема 2. Запалення.	16	2	4	0	0	10
Тема 3. Пухлини.	16	2	4	0	0	10
Тема 4. Цитологічна діагностика захворювань органів дихання.	18	2	6	0	0	10
Тема 5. Цитологічна діагностика захворювань шлунка.	17	2	6	0	0	9
Тема 6. Цитологічна діагностика захворювань органів сечовидільної системи.	16	2	6	0	0	8
Тема 7. Цитологічна діагностика захворювань молочної залози.	16	2	6	0	0	8
Тема 8. Цитологічна діагностика захворювань жіночих статевих органів.	16	2	6	0	0	8
Тема 9. Новоутворення та інші патологічні процеси в лімфатичних вузлах.	16	2	6	0	0	8
Тема 10. Цитологічна діагностика метастазів пухлин.	16	2	6	0	0	8
Підсумковий контроль за розділ 1	2	0	2	0	0	0
Разом	165	20	56	0	0	89

2.1.1 Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми лекції	Кількість годин	Види лекцій
1	Основні принципи цитологічної діагностики	2	Інформаційна (освітня), презентація
2	Запалення. Критерії цитологічної діагностики непухлинних запальних (бактеріальних, вірусних, грибкових) захворювань	2	Лекція-бесіда, мультимедійна презентація
3	Цитологічна діагностика запалення.	2	Проблемна, мультимедійна
4	Пухлини. Вчення про пухлини. Сучасне уявлення про канцерогенезі (онкогенезі)	1	Лекція-бесіда, мультимедійна презентація
5	Міжнародні гістологічні і цитологічні класифікації. Основні методи діагностики та лікування новоутворень	1	Проблемна, мультимедійна
6	Цитологічна діагностика захворювань органів дихання. Цитологічна класифікація захворювань органів дихання	1	Інформаційна (освітня), презентація
7	Цитологічна діагностика захворювань шлунка. Цитологічні класифікації пухлин і непухлинних захворювань шлунка	1	Лекція-бесіда, мультимедійна презентація
8	Цитологічна діагностика захворювань органів сечовидільної системи. Гістологічні та цитологічні класифікації захворювань сечовидільної системи	1	Проблемна, мультимедійна
9	Цитологічна діагностика захворювань молочної залози. Гістологічна та цитологічна класифікація захворювань молочної залози	1	Лекція-бесіда, мультимедійна презентація
10	Цитологічна діагностика захворювань шийки матки, клінічні аспекти проблеми	1	Проблемна, мультимедійна
11	Цитологічна діагностика непухлинних уражень та пухлин піхви. Захворювання шийки матки.	1	Інформаційна (освітня), презентація
12	Гістологічна та цитологічна класифікація захворювань шийки матки, термінологія Бетесда	1	Лекція-бесіда, мультимедійна презентація
13	Цитологічна діагностика запальних захворювань	1	Проблемна, мультимедійна
14	Цитологічна діагностика рідин серозних порожнин, запальних процесів, доброякісних пухлин, злоякісних пухлин, метастатичних уражень	1	Лекція-бесіда, мультимедійна презентація
15	Новоутворення та інші патологічні процеси в лімфатичних вузлах та селезінці	1	Проблемна, мультимедійна
16	Цитологічна діагностика метастазів пухлин. Епітеліальних. Неепітеліальних. Молекулярно-біологічні та молекулярно-генетичні дослідження в цитологічній діагностиці	1	Інформаційна (освітня), презентація
17	Цитологічна діагностика захворювань щитовидної залози. Цитологічні класифікації уражень щитовидної залози, термінологія Бетесда	1	Лекція-бесіда, мультимедійна презентація
РАЗОМ:		20	

2.1.2 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Основні принципи цитологічної діагностики.	4	розповідь-пояснення, презентація, дискусія	письмове опитування; реферати
2	Запалення.	4	розповідь-пояснення, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне фронтальне)
3	Пухлини.	4	розповідь-пояснення, презентація, дискусія, бесіда	письмове опитування; реферати
4	Цитологічна діагностика захворювань органів дихання.	6	розповідь-пояснення, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне фронтальне)
5	Цитологічна діагностика захворювань шлунка.	6	розповідь-пояснення, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне фронтальне), письмове опитування
6	Цитологічна діагностика захворювань органів сечовидільної системи.	6	розповідь-пояснення, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне фронтальне), письмове опитування
7	Цитологічна діагностика захворювань молочної залози.	6	презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	письмове опитування; індивідуальні завдання
8	Цитологічна діагностика захворювань жіночих статевих органів.	6	презентація, дискусія, мо-	письмове опитування; інди-

			делюван- ня процесів і ситуацій	відуальні завдання
9	Новоутворення та інші патологічні процеси в лімфатичних вузлах.	6	розповідь- пояснен- ня, през- ентація, дискусія	письмове опитуван ня; реферати
10	Цитологічна діагностика метастазів пухлин.	6	розповідь- пояснен- ня, през- ентація, дискусія	усне опи- тування (індивідуа льне фронталь не)
	Разом	54		

2.1.3 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Структура та функції організму людини, клітин і тканин організму, основні патологічні процеси.	9	розповідь- пояснен- ня	Тестовий контроль
2	Загальні дані про запалення. Морфологічна характеристика клітинних елементів запалення та їх значення.	8	бесіда	Тестовий контроль
3	Загальні дані про гістогенез. Поняття про анаплазії та передпухлинних процесах. Ріст і розвиток пухлин. Доброякісні пухлини. Злоякісні пухлини.	8	розповідь- пояснен- ня, бесіда	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
4	Особливості обробки мокротиння для цитологічного дослідження.	8	розповідь- пояснен- ня	Тестовий контроль
5	Цитологічна діагностика захворювань шлунка. Отримання матеріалу для досліджень.	8	бесіда	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (гру-

				пових) ситуаційних і практичних завдань
6	Цитологічна діагностика захворювань органів сечовидільної системи. Отримання матеріалу для досліджень.	8	розповідь-пояснення	Тестовий контроль
7	Цитологічна діагностика захворювань молочної залози. Отримання матеріалу для досліджень.	8	бесіда	Тестовий контроль
8	Непухлинні ураження і пухлини піхви і вульви. Анатомічна і гістологічна будова статевих органів жінки.	8	розповідь-пояснення, бесіда	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
9	Цитологічна діагностика ІПСШ, фонових уражень, дисплазій, злоякісних пухлин шийки матки.	8	розповідь-пояснення	Тестовий контроль
10	Морфологічна характеристика клітинних елементів лімфатичного вузла. Клітинний склад лімфатичного вузла в нормі. Клітинний склад лімфатичного вузла при гіперплазії.	8	бесіда	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
11	Цитологічна діагностика метастазів епітеліальних та неепітеліальних пухлин	8	розповідь-пояснення	Тестовий контроль
	РАЗОМ:	89		

Підсумковий контроль: диференційований залік

3. ПОЛІТИКА ТА ЦІННОСТІ ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття здобувачами вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачам вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- дотримання академічної доброчесності,
- сприйнятливості та неупередженості,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка.

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Здобувачам вищої освіти важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів.

Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач-здобувач вищої освіти», «здобувач вищої освіти-здобувач вищої освіти», «здобувач вищої освіти-група здобувачів вищої освіти».

Політика щодо академічної доброчесності.

Кафедра клінічної лабораторної діагностики підтримує нульову толерантність до

плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами.

Організація інклюзивного навчання в закладах вищої освіти здійснюється згідно з наказом ХНМУ № 203 від 22.06.2018 «Про затвердження порядку супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території (в приміщеннях) ХНМУ.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни (активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи).

Протягом вивчення дисципліни здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- систематично відвідувати практичні заняття та лекції;
- вести конспекти практичних занять;
- приймати активну участь у роботі на заняттях;
- виконувати семестрові завдання.

Заохочення та стягнення.

Додаткові бали за досягнення у науковій, науково-технічній, громадській та спортивній діяльності призначаються здобувачам вищої освіти за такі досягнення в семестрі.

Техніка безпеки.

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці, заходи щодо попередження розповсюдження Covid-19 шляхом проведення відповідного інструктажу.

Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі та ін.

Силабус навчальної дисципліни оновлюється щорічно в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

Підставою для оновлення силабусу можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та / або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів вищої освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми;
- ініціатива роботодавців;
- результати оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і / або інших ресурсних умов реалізації силабусу;
- результати обов'язкового опитування здобувачів вищої освіти про враження від вивчення навчальної дисципліни.

4. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за дисципліну визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності студента та оцінки диференційованого заліку, які виставляються при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок.

Оцінювання навчальної діяльності здобувача вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, враховуючи рівень підготовки до заняття під час самостійної роботи студента, виконання практичної частини роботи, оформлення протоколу практичного заняття, а також якості виконання індивідуального завдання. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти та засвоєння практичних навичок.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Засвоєння кожної теми контролюється на практичних заняттях. Успішність здобувача вищої освіти оцінюється традиційними оцінками "5", "4", "3", "2".

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Самостійна робота здобувачів вищої освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при складанні заліку.

Формою підсумкового контролю дисципліни є іспит, який проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни.

Допуск до іспиту визначається у балах ПНД, а саме: min - 70, max - 120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від - 50 до - 80 балів. Оцінка з дисципліни є сума балів за поточної навчальної діяльності студентів (ПНД) та іспиту у балах від min - 120 до max - 200 і відповідає національній шкалі та шкалі ECTS .

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» (таблиця 1,2)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Проведення та оцінювання ДЗ.

Критерії оцінювання теоретичних знань

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожен відповідь студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Критерії оцінювання практичних навичок

Кількість навичок	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами практичної частини	За кожну практичну навичку студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Оцінка з дисципліни

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо під час іспиту. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та іспиту становить min – 120 до max – 200.

Технологія оцінювання дисципліни.

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання).

Відпрацювання пропущених занять з будь-яких причин є обов'язковим для всіх здобувачів вищої освіти, незалежно від джерел фінансування навчання.

Заняття, що були пропущені з поважних причин відпрацьовуються безкоштовно.

Відпрацювання пропущених занять впродовж одного місяця після їх пропуску, здійснюються без дозволу декана (заступника декана) та без здійснення оплати, незалежно від причин пропуску, науково-педагогічному працівнику відповідної кафедри у вільний від занять час щоденно, крім неділі.

Незалежно від причин пропусків, студенти зобов'язані відпрацювати пропущені заняття до початку екзаменаційної сесії, крім випадків надання індивідуального графіку в установленому в Університеті порядку.

Безкоштовному відпрацюванню підлягають усі види навчальних занять (крім консультації), на яких студент не був присутній з поважної причини;

Відпрацювання пропуску лекцій проводиться виключно шляхом підготовки до захисту (співбесіда з лектором) реферату за темою лекції. Реферат повинен мати таку структуру: титульна сторінка, план, вступ, основна частина (розділи, пункти і підпункти), висновки, список використаних джерел, додатки (за необхідності).

Подання реферату здійснюється викладачу академічної групи, який перевіряє дотримання вимог до його написання та передає на розгляд завідувачу кафедри або лектору. Завідувач кафедри або лектор призначає термін захисту реферату, але не пізніше ніж один тиждень з моменту подання реферату викладачеві.

За дозволом завідувача кафедри допускається підготовка реферату у електронному вигляді з наступним його захистом у загальному порядку.

Відпрацювання практичних, лабораторних, семінарських занять здійснюється черговому НПП кафедри.

Відмітка про відпрацювання заноситься НПП кафедри до журналу обліку відпрацювань пропущених занять (Ф. У-04). Позитивна оцінка про відпрацювання заноситься до журналу обліку роботи академічної групи (Ф. У-5.01.2.Б).

Відпрацювання незадовільних оцінок, отриманих здобувачем вищої освіти на навчальному занятті, є обов'язковим. Відпрацювання отриманої здобувачем вищої освіти при поточному контролі незадовільної оцінки здійснюється безкоштовно.

Контрольні питання, завдання до самостійної роботи:

1. Основні принципи цитологічної діагностики Структура та функції організму людини, клітин і тканин організму, основні патологічні процеси
2. Загальні дані про запалення. Морфологічна характеристика клітинних елементів запалення та їх значення
3. Цитологічна діагностика запалення
4. Критерії цитологічної діагностики непухлинних запальних бактеріальних захворювань.
5. Критерії цитологічної діагностики непухлинних запальних вірусних захворювань.
6. Критерії цитологічної діагностики непухлинних запальних грибкових захворювань.
7. Пухлини. Вчення про пухлини.
8. Сучасне уявлення про канцерогенезі.
9. Сучасне уявлення про онкогенезі.
10. Міжнародні гістологічні і цитологічні класифікації.
11. Основні методи діагностики та лікування новоутворень.
12. Цитологічна діагностика захворювань органів дихання.
13. Цитологічна класифікація захворювань органів дихання.
14. Цитологічна діагностика захворювань шлунка.
15. Цитологічні класифікації пухлин і непухлинних захворювань шлунка
16. Цитологічна діагностика захворювань органів сечовидільної системи.
17. Гістологічні та цитологічні класифікації захворювань сечовидільної системи.
18. Цитологічна діагностика захворювань молочної залози.
19. Гістологічна та цитологічна класифікація захворювань молочної залози.
20. Цитологічна діагностика захворювань шийки матки, клінічні аспекти проблеми.
21. Цитологічна діагностика непухлинних уражень та пухлин піхви.
22. Гістологічна та цитологічна класифікація захворювань шийки матки, термінологія Бетесда.
23. Цитологічна діагностика рідин серозних порожнин, запальних процесів, доброякісних пухлин, злоякісних пухлин, метастатичних уражень.
24. Новоутворення та інші патологічні процеси в лімфатичних вузлах.
25. Новоутворення та інші патологічні процеси в селезінці.
26. Цитологічна діагностика епітеліальних метастазів пухлин.
27. Цитологічна діагностика неепітеліальних метастазів пухлин
28. Молекулярно-біологічні дослідження в цитологічній діагностиці
29. Молекулярно-генетичні дослідження в цитологічній діагностиці.
30. Цитологічна діагностика захворювань щитовидної залози.
31. Цитологічні класифікації уражень щитовидної залози, термінологія Бетесда. Загальні дані про гістогенез. Поняття про анаплазії та передпухлинних процесах. Ріст і розвиток пухлин. Доброякісні пухлини. Злоякісні пухлини.
32. Особливості обробки мокротиння для цитологічного дослідження.
33. Цитологічна діагностика захворювань шлунка. Отримання матеріалу для досліджень.
34. Цитологічна діагностика захворювань органів сечовидільної системи. Отримання матеріалу для досліджень.

35. Цитологічна діагностика захворювань молочної залози. Отримання матеріалу для досліджень.
36. Непухлинні ураження і пухлини піхви і вульви. Анатомічна і гістологічна будова статевих органів жінки.
37. Цитологічна діагностика ІПСШ, фонових уражень, дисплазій, злоякісних пухлин шийки матки.
38. Морфологічна характеристика клітинних елементів лімфатичного вузла.
39. Клітинний склад лімфатичного вузла в нормі.
40. Клітинний склад лімфатичного вузла при гіперплазії.
41. Цитологічна діагностика метастазів епітеліальних та неепітеліальних пухлин

Правила оскарження оцінки

Апеляція здобувача вищої освіти щодо оцінки (кількості балів), отриманої на іспиті у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки.

Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності студента.

Додаткове опитування здобувача вищої освіти при розгляді апеляції не допускається.

Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома студента не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра клінічної лабораторної діагностики підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Основи патології за Роббінсом : пер. 10-го англ. вид. : у 2 т. Т. 1 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер. ; наук. ред. пер. проф.: І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. — К. : ВСВ «Медицина», 2019. - XII, 420 с.
2. Основи патології за Роббінсом : пер. 10-го англ. вид. : у 2 т. Т. 2 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер. ; наук. ред. пер. проф.: І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. — К. : ВСВ «Медицина», 2020. - XII, 532 с.
3. Залюбовська О.І., Зленко В.В., Авідзба Ю.Н., Литвиненко М.І. Організація роботи та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму в лабораторно-діагностичних установах різного профілю , навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, 2015, - 105с.
4. Струков А.І., Серов В.В. Патологічна анатомія / Пер. з російської мови 4-го вид., стереотипне. – Х.: Факт, 2000. – 864 с.

Допоміжна література

5. Волковой В.А., Кононенко Н.М., Гнатюк В.В., Березнякова А.І., Тьупка Т.І., Шевцов І.І., Крижна С.І. Патологічна анатомія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. - Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2013.- 392.
6. Barbara J. Bain. Blood Cells: A Practical Guide, 5 th Edition, Oxford: WileyBlackwell, 2015, 504 p.
7. Husain A.N., Colby T., Ordonez N. et al: (2013) Guidelines for pathologic diagnosis of malignant mesothelioma: 2012 update of the consensus statement from the International Mesothelioma Interest Group. Arch. Pathol. Lab. Med., 137: 647–667.

8. Husain A.N., Mirza M.K., Gibbs A. et al. (2014) How useful is GLUT-1 in differentiating mesothelial hyperplasia and fibrosing pleuritis from epithelioid and sarcomatoid mesotheliomas? An international collaborative study. *Lung Cancer*, 83: 324– 328.

9. Matsumoto S., Nabeshima K., Kamei T. et al. (2013) Morphology of 9p21 homozygous deletion-positive pleural mesothelioma cells analyzed using fluorescence in situ hybridization and virtual microscope system in effusion cytology. *Cancer Cytopathol.*, 121: 415–422.

10. Young DS, editor. *Effects of preanalytical variables on clinical laboratory tests*. Washington, DC: AACCC Press, 2007.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Репозитарій Харківського національного медичного університету
<https://repo.knmu.edu.ua/home>

2. Наукової бібліотеки ХНМУ <https://libr.knmu.edu.ua>